

Helse. Og omsorgsdepartementet
Pb 8011 Dep
0030 Oslo

Oslo 31.juli 2013

Høring om endringer i pasient- og brukerrettighetsloven- Rett til brukerstyrt personlig assistanse (BPA)

Multipel Sklerose Forbundet i Norge har gjennomgått forslaget fra Helse- og omsorgsdepartementet om rett til brukerstyrt personlig assistanse (BPA) for personer med varig og omfattende behov for praktisk bistand og opplæring, og har følgende innspill:

MS-Forbundets hovedsynspunkter

- MS-Forbundet støtter forslaget om rett til å kunne få praktisk bistand og opplæring organisert som BPA
- MS-forbundet er ikke enig i den avgrensningen av rettighetene som foreslås for at organisasjonsformen skal være kostnadsnøytral.

MS-Forbundet er svært glad for at departementet nå foreslår å rettighetsfeste retten til BPA for personer med varig og omfattende behov for praktisk bistand og opplæring. MS-Forbundet er bekymret for at forslaget kan føre til en svekkelse av den eksisterende BPA-ordningen.

BPA er et viktig skritt på veien mot et likestilt samfunn. For mange funksjonshemmede og kronisk syke er tjenester organisert som BPA eneste mulighet for å kunne delta i arbeidslivet og samfunnet for øvrig på lik linje med andre. Ordningen gir brukeren full mulighet til å styre hvem han/hun vil ha som assistent, hva assistenten gjør og hvor assistansen skal gis. Dette har en verdi som ikke kan måles i kroner og ører. Etter MS-Forbundets mening kommer ikke fordelene ved BPA godt nok fram i høringsnotatet.

Flere undersøkelser viser stor brukertilfredshet med BPA. Dette er også tilbakemeldingen MS-Forbundet får fra enkeltbrukere. Forbundet har kun fått positive tilbakemeldinger får det gjelder erfaring med å ha BPA.

MS-forbundet vil og vise til at Norge har påtatt seg internasjonale forpliktelser gjennom samtykke til ratifikasjon av FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CPRD).

Retten til å leve et selvstendig liv er et av prinsippene konvensjonen bygger på, og Norge er forpliktet til å gi mennesker med nedsatt funksjonsevne assistanse til å kunne leve et selvstendig liv. Norge må derfor vedta en rettighetsfesting BPA-ordningen som sikrer at Norge oppfyller forpliktelsene som fremkommer av CRPD.

Departementet legger i sitt forslag vekt på at Stortinget har bedt om en rettighetsfesting innenfor den samme økonomiske rammen som i dag. Departementet bruker dette som begrunnelse for at rettigheten må avgrenses. MS-Forbundet mener dette blir galt. MS-Forbundet foreslår at retten til selv å velge BPA som bistandsform skal gjelde det antall timer en tildeles i form av ordinære helse- og omsorgstjenester. Dette vil da ikke føre til økte kostnader.

BPA er og skal være, en alternativ organisasjonsform av praktisk bistand. Dette følger klart av rundskriv I-20/2000 til lov om sosiale tjenester mv.

Dette kommer også klart frem av høringsnotatet:

«Tjenesteomfanget skal være det samme som kommunen ville gitt om kommunen selv skulle stått for tjenesteytingen gjennom de ordinære omsorgstjenestene»

Etter MS-Forbundets mening må muligheten til å leve et fullverdig og likestilt liv være regjeringens fremste målsetning. Det er behovet for bistand/tjenester som må være avgjørende. Det er slått fast i helse- og omsorgstjenesteloven at man har rett til nødvendige helse- og omsorgstjenester, og da kan ikke denne rettigheten uthules ved henvisninger til kostnader.

MS-Forbundets merknader til de ulike avgrensningene:

Stort behov for tjenester gir rett til BPA

Departementet foreslår at retten til å få organisert tjenester som BPA bare gjelder personer med et varig og stort behov for praktisk bistand og opplæring. Stort behov defineres som et tjenesteomfang på minst 32 timer per uke.

MS-Forbundet er svært uenig i måten stort behov defineres på. Vi mener stort behov ikke nødvendigvis henger sammen med behov for mange timers bistand. Man kan ha et stort behov for å få tjenester organisert som BPA selv med et lite timesbehov nettopp på grunn av alle fordelene som ligger i selve organisasjonsformen BPA.

Når departementet definerer «stort behov» som behov for mer en 32 timer med assistanse vitner det om en snever forståelse for hva en funksjonshemming er. Funksjonshemming omfatter ikke bare bevegelseshemming, men også menneske med kognitive og psykiske funksjonsnedsettelse som har et stort behov for helhet og kontinuitet i tjenestetilbudet for å få et verdig liv. Deres store behov er muligheten få et mer meningsfylt og aktivt liv, ikke antall timer.

Barn har også et stort behov for tjenester, men ikke nødvendigvis et behov for et stort antall timer.

Støttekontakt må omfattes av rettighetsbestemmelsen

MS-Forbundet støtter ikke departementets vurdering om at pliktbestemmelsen ikke omfatter støttekontakt. Departementet viser selv til at det i rundskriv I-20/2000 heter at det ofte vil være naturlig at de funksjoner en støttekontakt skal dekke tas med ved utmåling av timer til BPA.

Skal målsettingen om et aktiv liv i samvær med andre kunne oppfylles, må også tiltak utenfor hjemmet som vanligvis kommer inn under en støttekontaktordning inkluderes i rettighetsfestingen.

Helsetjenester må omfattes av rettighetsbestemmelsen

MS-Forbundet støtter ikke departementets vurdering om at helsetjenester må holdes utenfor rettighetsbestemmelsen.

Det er en del typer tjenester som per i dag er definert som helsetjenester, men som er av en slik karakter at bruker selv, dersom bruker ønsker det, kan lære opp ufaglærte assistenter.

Det må være den enkeltes valg og ansvar å avgjøre om vedkommende ønsker praktisk bistand fra assistent til å få utført denne type oppgaver fremfor å motta tradisjonelle hjemmesykepleietjenester.

Personer over 67 år må også ha rett til å få deler av tjenestetilbudet sitt organisert som BPA

Departementet foreslår at rettigheten til selv å velge BPA avgrenses til personer under 67 år. MS-forbundet støtter ikke dette. MS-forbundet mener at det avgjørende må være om man har fått et behov for helse- og omsorgstjenester på grunn av funksjonshemming og har tjenesten før man fyller 67 år.

Oppsummering:

MS-forbundet mener at retten til selv å velge BPA skal gjelde det antall timer en tildeles i form av ordinære helse- og omsorgstjenester. BPA er en alternativ organisasjonsform av praktisk bistand. Retten til BPA kan ikke avgrenses til et visst antall timer. Den kan heller ikke avgrenses til 67 år for de som har hatt BPA tidligere. MS-forbundet støtter heller ikke forslaget om at helsetjenester skal holdes utenfor rettighetsbestemmelsen. Det må fortsatt være mulig å få BPA, dersom man har behov for et mindre antall timer enn høringsbrevet tilsier.

Mona Enstad

Mona Enstad

Generalsekretær